

Veebipõhine seminar

Veebipõhine seminar

Õpikeskkond: [TÜ Moodle](#)

Kursus: Aktiivõppemeetodid e-õppes (P2AV.TK.318)

Raamat: Veebipõhine seminar

Printja: Hele Moor

Kuupäev: esmaspäev, 11 märts 2013, 01:50

Sisukord

- [Veebipõhine seminar](#)
- [Eelised ja puudused](#)
- [Sünkroonsed ja asünkroonsed arutelud](#)
- [Veebipõhiste seminaride tüübid](#)
 - [Näide - arutelu](#)
 - [Näide - ettekanne](#)
 - [Näide - debatt](#)
- [Osalemise aruteludes](#)
- [Õppejõu rollid arutelus](#)
- [Arutelu modereerimine](#)
- [Kasutatud allikad](#)

Veebipõhine seminar

Lehti Pilt

Sissejuhatus

Iga veebipõhise kursusega peaks kindlasti kaasnema võimalus pidada arutelusid vabal või etteantud teemal, mis aitab kaasa õppija sotsiaalse kohaloleku (*social presence*) tunde kujunemisele veebipõhises keskkonnas. Õppija tunneb, et ta ei ole üksinda õpikeskkonnas, vaid suhtleb reaalsete inimestega, kes moodustavad ühtse õpperühma.

Asünkroonsele veebipõhisele seminarile on iseloomulik, et saadetud teateid on võimalik kommenteerida ja lugeda veel pikka aega pärast nende esitamist. Õppija võib foorumisse kirju postitada ja sealt vastuseid lugeda mistahes interneti ühendatud arvuti tagant. Sealt leiab ta abi, kui tekib küsimusi või probleeme kodutöödega, võib jätkata vestlust klassiruumis üles kerkinud teemadel, võib algatada ise uusi teemasid. Edukal ja aktiivsel foorumil on sama

sünergiline efekt kui klassiruumi aruteludel, kus õppijad saavad käsitletavast teemast sügavamad teadmised tänu võimalusele kuulata ka kaasõppijate mõtteid ja arvamusi.

Arutelud motiveerivad õppijaid aktiivselt kursusel osalema, oma teadmisi analüüsima ning kaasõppijatega jagama (mis on eriti oluline täiskasvanud õppija puhul), argumenteerima, kriitiliselt mõtlema.

Eelised ja puudused

Arvutipõhine arutelu (*Computer Mediated Communication*)

Arvuti vahendusel arutlemist nimetatakse tavaliselt inglise keeles konverentsiks – *Computer Mediated Conferencing* ehk lühendatult CMC. Sama lühendit kasutatakse ka tähenduses - *Computer Mediated Communication*. McAteer ja Peacock (2001) on välja toonud CMC head ja halvad küljed:

Eelised

- ajast ja kohast sõltumatu
- ei pea õppetööks kuskile kohale sõitma
- ajaline vahe sõnumite postitamise vahel jätab rohkesti aega mõtlemiseks, mida ja kuidas kirjutada (eriti on see eelis nende jaoks, kes ei õpi oma emakeeles)
- küsimusi saab küsida igal ajal, ilma et peaks selleks kelleltki luba küsima
- puuduvad eelarvamused kaasvestlejate kohta (liiga vana, liiga suur, liiga vaikne jne)
- võimaldab korraga paljude inimeste suhtlemist ning üksteiselt õppimist
- arutelud on potentsiaalselt sisu poolest rikkamad kui silmast silma vestluste puhul
- sõnumid arhiveeritakse, mis annab võimaluse neid korduvalt üle lugeda
- õppimise protsess on kursusel osalejatele ja kursuse läbiviijatele hästi jälgitav

Puudused

- kuna suhtlemine toimub kirjalikul kujul, siis on osalemine raskendatud neil, kel puuduvad head kirjaliku eneseväljendamise oskused
- suhtlejate paralingvistilised märguanded pole jälgitavad (näoilme, intonatsioon, žestid, kehaasend), v.a juhul kui kasutatakse emotsioonide märke või teatud teksti rõhutamiseks rasvast kirja, kaldkirja või suuri tähti
- ajavahed sõnumite postitamise vahel võivad vestluse ajalises mõttes liiga pikaks venitada
- keskkond on sotsiaalselt läbipaistmatu, osalejad ei pruugi teada, kui paljude inimestega ja kellega nad suhtlevad
- võib tekkida väärarusaamisi, kuna puudub võimalus kohe täpsustusi küsida, kui midagi arusaamatuks jääb
- sõnumite kontekst ja esitamise viis võib olla ebaselge, mis võib põhjustada asjadest mitteamisust

Sünkroonsed ja asünkroonsed arutelud

Arutelud veebipõhisel kursusel võivad olla sünkroonsed või asünkroonsed:

- **Sünkroonne arutelu:** toimub reaajas kindlaksmääratud teemal jututoa vahendusel. Õppejõududel on probleemide püstitaja roll, õppijad on aktiivsed suhtlejad ning tuutor on toetaja.

- **Asünkroonne arutelu:** õppejõu, tuutori ja õppijate vaheline suhtlemine kindlaksmääratud teemal foorumi vahendusel (ei toimu reaalsajas). Õppijad on arutelu pidajad, õppejõud on arutelu suunaja ning tuutor abistaja võimalike tehniliste probleemide esinemisel.

Kursuste puhul, kus õppejõud on vaid sisu autor ning kursust viib läbi tuutor, võib õppejõud arutelust täiesti kõrvale jääda. Sellisel juhul on arutelu algatajaks ja aktiveerijaks tuutor. Asünkroonsete foorumi arutelude toimumisel peaks kursuse läbiviija looma iga arutelu teema jaoks eraldi foorumi, mis annab hea ülevaate arutelu kulgemisest. Arutelu algataja peab täpselt formuleerima probleemküsimuse või ülesande ning vajadusel kasutama arutelu aktiveerimise meetodeid.

Veebipõhiste seminaride tüübid

Veebipõhise kursuse seminaride puhul võib eristada mitmeid vorme:

- **Ettekanne** - kutsutud spetsialistide või ekspertide kuulamine/vaatamine reaalsajas või asünkroonselt. Ettekanded võivad olla kirjalikus (tekst, mis edastatakse veebilehel, foorumil või jututoa ruumis) või suulises vormis (viited audio või videoettekannetele).
- **Arutelu** – foorumi arutelu võib kasutada nii kogu kursuse jooksul kui ka mingi ajaliselt piiritletud perioodi vältel seoses konkreetsete õpiesmärkidega. Foorumis osalemise võib teha kas kohustuslikuks või jätta see vabatahtlikuks. Sinna võib haarata kas kogu õpperühma või väiksemad õppijate rühmad. Arutelud on head abivahendid saadud info läbitöötamiseks, loetu mõtestamiseks ja sellest arusaamise kontrolliks.
- **Sümposium** - küsimuste ja vastuste sessioon foorumi või jututoa vahendusel, kus õppijad küsivad ning õppejõud või eksperdid vastavad.
- **Debatt** - struktureeritud arutelu, mille käigus kaks või rohkem õppijat jagunevad vastasleerideks ning esitavad ja argumenteerivad kindlaksmääratud teema kahte vastandlikku külge (Paulsen, 2001). Näiteks teema *Veebipõhise õppe poolt või vastu*, kus pooled debatis osalevad õppijad on meelestatud veebipõhise õppe suhtes positiivselt, teine pool aga negatiivselt. Debati alguses peab iga õppija vastavalt oma positsioonile ühe argumendi esitama ning seejärel tegema vähemalt ühe tagasitõrjumise. Soovitatav on, et rühm diskuteerib eelnevalt omavahel privaatsel foorumi abil ning argumentide tegemisel väljendatakse rühma, mitte niivõrd isiklike arvamusi. Debati lõpus tehakse mõlema osapoole argumentidest kokkuvõtte, tuues välja kõige efektiivsemad argumendid.
- **Konsultatsioon** – foorumit võib väga edukalt kasutada konsultatsiooni kanalina: edastada õppijatele lisäülesandeid (näidiseid, lahendusi), anda õpiabi, kasutada enne eksameid õpitu kordamiseks jne.
- **Intervjuu** – õppijad intervjuueerivad foorumil üksteist mingil kindlal teemal.

Tavalise foorumiarutelu näide 1

Leidke iseseisvalt kas internetist, raamatutest, ajakirjadest, ajalehtedest vms teemaga haakuv kirjutis ja tooge sellest teistele välja kas põhiseisukohad, mõni probleem või küsimus, mida peate oluliseks. Ärge unustage viidata materjalile, mida olete kasutanud!

Saatke oma töö foorumisse ning kommenteerige kaasõppijate postitusi.

Kommentaari tähendab seisukohtade või vaadete sisulist ja põhjendatud hindamist. Vormis “Mulle meeldis” või “Mulle ei meeldinud”, ilma põhjaliku selgituseta miks, ei saa

kommentaari esitada. Sageli ei olegi teiste vaadete revideerimisel otstarbekas rõhutada oma tunnetele, sest need võivad pärssida töö sügavamat analüüsimist. Otstarbekam on hinnata teise väiteid skaalal, kas need on põhjendatud või mitte. Selleks tuleks hinnata, kas väited on kehtivad (tõesed) või mitte. Teie kommentaar teise tööle moodustubki teie poolt antud hinnanguliste väidete hulgast. Ja mida põhjalikumalt (sh peenetundeliselt) te seda teete, seda parem saab teie kommentaar.

Tavalise foorumiarutelu näide 2

Rahvaluule oma loomulikus kontekstis ei ole päris sama, mis rahvaluule väljaspool oma loomulikku konteksti. Töötage läbi kolm artiklit ning sõnastage nende põhjal neljas teesis (viitega igale autorile eraldi):

- mida tähendab rahvaluule käsitlemine protsessina
- mis ajajärgul selline käsitusviis folkloristikas esile tuli
- millisele käsitusviisile see vastandub ja milles vastandus seisneb
- kuidas avaldub selline käsitusviis pärimusnäidete varal

Postitage oma sõnavõtt foorumisse 3-4 päeva enne ülesande täitmise tähtaega, et jõuaksite anda foorumis tagasisidet vähemalt kahe kaasõppija tööle, näidates:

- kas te olete probleemist samamoodi või erineval viisil aru saanud (vältige tühivastust, st ei piisa, kui ütled nt, et saime ühtviisi aru, vaja on argumenteerida)
- analüüsige valitud näiteid

Veebipõhise sünkroonse seminari näide Adobe Connect Pro abil

Adobe Acrobat Connect Pro on veebikonverentsi või –seminari pidamise tarkvara, millega saab sünkroonselt läbi viia esitlusi, audio- ja videokonverentsi, jagada suvalises formaadis dokumente, programme ja oma ekraanil toimuvat, kasutada ühist valget tahvlit ning kõiki tegevusi videofailina salvestada. See on hea võimalus koosolekute ja seminaride pidamiseks ning enda videoloengute salvestamiseks.

Õppijad saavad tavaseadete puhul kasutada audioülekannet ning jututuba, kuulata ja vaadata ettekannet, vastata küsitlusele. Kui seminari läbiviija on seminariruumist lahkunud, kuid seminar pole ametlikult lõpetatud, saavad õppijad teiste ruumis viibivate õppijatega veel 15 minutit suhelda ja materjale kasutada, seejärel eemaldatakse nad seminariruumist.

Debatt foorumis - kollaboratiivne õpe

Ülesanne on osaleda asünkroonsel debatil. Esitatakse väide: veebipõhine õpe peaks sisaldama võimalikult palju kollaboratiivse õppe elemente. Kogu õpperühm on jagatud kaheks alarühmaks:

1. rühm - väite pooldajad
2. rühm - väitega mittenõustujad

Debati alguses postitab iga 1. ja 2. rühma liige foorumisse ühe argumenti vastavalt oma kindlaksmääratud positsioonile debatis ning esitab vastuväiteid vähemalt kahele vastasleeri liikme argumentidele. Lisaks sellele tuleb reageerida vastuväidetele, mida rühma argumentide vastu on esitatud.

Osalemine aruteludes

Õppijate käitumine veebipõhistes aruteludes

Selle kohta, kuidas õppijad veebipõhistel diskussioonidel käituvad, on tehtud maailmas väga palju uuringuid. Sellealases kirjanduses tuuakse välja kolme tüüpi õppijaid:

- **Töörügaajad** (*workers*) - loevad aktiivselt kõiki foorumi postitusi ning postitavad ka ise väga palju sõnumeid. Neil on alati iga teema kohta oma arvamus, mille nad julgelt välja ütlevad.
- **Jälgijad** (*lurkers*) - loevad aktiivselt teiste poolt postitatud sõnumeid, mõtlevad aktiivselt kaasa, kuid oma panust nad arutellusse ei anna (postitavad vaid üksikud sõnumid)
- **Kõrvalehiilijad** (*shirkers*) - ei osale üldse arutelluses (ei loe teiste postitusi ning ei postita ka ise sõnumeid)

Uuringud on näidanud, et kõige paremaid õpitulemusi saavutavad töörügaajad, kuid mitte palju ei jää neist alla jälgijad (paljudel juhtudel saavad jälgijad koduste ülesannetega isegi paremini hakkama). Kõige kehvemad tulemused on kõrvalehiilijatel.

Soovitused õppejõule arutelude korraldamisel

Julgustage õppijaid foorumi aruteludes osalema ning kaasõppijatega suhtlema.

Õppijate aktiivset aruteludes osalemist on võimalik saavutada mitmel viisil:

- looge eri teemade jaoks on erinevad foorumid
- planeerige huvitavad arutelu teemad, mis kutsuvad õppijaid vabatahtlikult aktiivselt osalema, oma mõtteid avaldama, vaidlema
- tehke aruteludel osalemine kohustuslikuks ning arvestage seda kursuse läbimise nõudena (näiteks foorumi aruteludes osalemine moodustab 10% aine hindest)
- pöörduge individuaalselt õppijate poole (kursusesiseses postkasti/sõnumi vahendi või tavalise e-maili teel) ning andke neile personaalsed küsimused, millele nad foorumil peavad vastama
- määrake iga arutelu teema puhul ära, kes õppijatest peab sellel teemal foorumil kirjaliku ettekande tegema, sellele järgnevat diskussiooni juhtima ning diskussioonist kokkuvõtte tegema
- küsige täpsustavaid küsimusi, mis stimuleerivad aktiivset mõtlemist
- kommenteerige õppijate vastuseid, vältides negatiivseid kriitilisi kommentaare ning andes konstruktiivset tagasisidet, mis stimuleerib õppijaid oma seisukohti sügavamalt analüüsima

Õppejõu rollid arutelluses

Mason (1991) identifitseerib 3 rolli, mida arvutipõhise arutelu moderaator peab omama:

1. **Organisatoorne roll** - tuutor kavandab arutelu, sõnastab eesmärgid, paneb paika ajakava, kehtestab protseduuri reeglid ning juhib arutelu õiges suunas
2. **Sotsiaalne roll** - sõbraliku sotsiaalse keskkonna loomine õppimiseks on üks moderaatori peamisi oskusi. Siia kuulub tervituskirjade saatmine arutelu alguses,

õppijate julgustamine arutelus osalemiseks kogu arutelu vältel ning tagasiside andmine neile, kes on sõna võtnud. Oluline on siinjuures sõbraliku ja personaalse tooni kasutamine.

3. **Intellektuaalne roll** - see on arutelude läbiviimisel tuutori kõige tähtsam roll. Moderaator peaks arutelu ajal olulistele asjadele tähelepanu pöörama, küsima täpsustavaid küsimusi ning julgustama õppijaid kommentaaridele vastama.

Lugege täiendavat infot tuutori rollide kohta arvutipõhisel suhtlemisel Morten Paulseni artiklist "[Moderating Educational Computer Conferencing](http://www.emoderators.com/moderators/morten.html)" (<http://www.emoderators.com/moderators/morten.html>).

Arutelu modereerimine

Diskussiooni algatamine

Iga diskussiooni vajab alati algatamist. Enamasti meeldib õppuritele olla passiivne teiste poolt postitatud sõnumite lugeja, mitte aga arutelust aktiivne osavõtja. Iga moderaatorrühma liige peab valima vähemalt ühe huvitava arutelu teemaga seotud vaatenurga, seisukoha või idee, postitama selle foorumile ning algatama selle üle diskussiooni.

Diskussiooni aktiveerimine

Arutelu ajal julgustavad moderaatorid kaasõppureid väljendama oma seisukohti ning jagama kogemusi, hoiavad end postitatud sõnumitega kursis ning vajadusel sekkuvad arutellu, esitades oma teadmisi ja vaateid antud teema kohta. Moderaatorite ülesandeks on arutelu kontrollida. Kui diskussioon kaldub teemast kõrvale, siis peab moderaator selle suunavate küsimustega uuesti õigele teele juhtima.

Diskussioonist kokkuvõtte tegemine

Diskussiooni lõpus teeb moderaatorrühm arutelust rühmatööna kokkuvõtte, s.t annab ülevaate arutelu käigust, refereerib kaasõppurite huvitavaid ideesid ja seisukohti ning väljendab oma nõusolekut või mittenõusolekut teatud seisukohtadega.

Kasutatud allikad:

- Dowie, S. Virtual Discussion Groups. <http://www.ualberta.ca/~sdowie/groups.htm>
- McAteer, E., Peacock, S. (2001). Using Computer Mediated Conferencing. <http://146.176.29.37/modules/cmc1/introduction.htm>
- Mason, R. (1991). Moderating Educational Computer Conferencing. <http://www.emoderators.com/papers/mason.html>
- Paulsen, M. F. (1995). Moderating Educational Computer Conferences. <http://www.emoderators.com/moderators/morten.html>
- Paulsen, M.F. (2003). Online Education. NKI Forlaget, Norway.